

„Zielone Zamówienia Publiczne na rzecz zasobo-oszczędnego rozwoju regionalnego” (Green public procurement for resource- efficient regional growth) - GPP4Growth

- Nota informacyjna A1.1 -

Czym są GPP?

Zielone zamówienia publiczne (ang. GPP) to proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest ograniczone w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku.

Czym jest GPP4Growth?

Projekt GPP4Growth łączy doświadczenie i praktyki dziewięciu instytucji publicznych z obszaru Europy w ramach działania mającego na celu poprawę zdolności tych organów w dziedzinie wdrażania polityki promującej eko-innowacje i rozwój ekologiczny za pomocą „zielonych zamówień publicznych” (ang. GPP).

Europejskie instytucje publiczne wydają 14% całego PKB Unii Europejskiej. Wartość tych wydatków na towary, usługi i roboty budowlane oszacowano na 1,8 bln EUR rocznie. Tę znaczącą „siłę nabywczą” organów publicznych można wykorzystać w celu pobudzania eko-innowacji, zasobooszczędności i rozwoju ekologicznego poprzez propagowanie przyjaznych środowisku, zasobooszczędnych towarów i usług.

Korzyści, bariery i możliwości związane z zielonymi zamówieniami publicznymi w regionach europejskich

Streszczenie

Niniejsza nota informacyjna ma na celu przedstawienie wyników i podstawowych wniosków z badań przeprowadzonych przez wszystkich partnerów projektu GPP4Growth w kontekście działania A1.1: „Określenie potrzeb w zakresie zielonych zamówień publicznych”.

Podkreślono w niej potrzeby regionów UE związane z wdrażaniem GPP, podsumowując wyniki analiz, w ramach których określono sprzyjające warunki, bariery, korzyści i możliwości związane z uwzględnieniem lub bardziej skutecznym wdrożeniem GPP w regionach zaangażowanych w w/w projekt.

Badanie

Zastosowane w badaniu metody obejmowały badanie internetowe i badanie oparte o analizę dostępnych informacji. Do przeprowadzenia badania internetowego zachęcano regionalne zainteresowane podmioty, np. osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki w dziedzinie zamówień publicznych, MŚP działające w sektorach odznaczających się potencjałem ekologicznego rozwoju. Celem było ustalenie potrzeb w zakresie zielonych zamówień publicznych poprzez identyfikację sprzyjających warunków, przeszkód, korzyści i możliwości. Badanie oparte o analizę dostępnych informacji wykorzystano w celu uzupełnienia ustaleń z badania przeprowadzonego wśród zainteresowanych podmiotów; jego przedmiotem były możliwości związane z GPP.

Wyniki

Dane z badań pochodzące od administracji publicznych pokazały, że znaczący odsetek, choć nadal nie większość administracji publicznych w regionach UE stosuje system zarządzania środowiskowego lub podobne inicjatywy. Co więcej, 66% organizacji objętych badaniem zadeklarowało, że zdaje sobie sprawę z istnienia instrumentu GPP, pomimo faktu, że prawo właściwe dla GPP wprowadzono jedynie we Włoszech.

„Zestaw narzędzi szkoleniowych” w dziedzinie GPP, udostępniony przez Komisję Europejską, nie jest powszechnie znany (80% respondentów nie zdawało sobie sprawy z jego istnienia), a tylko 6% organizacji opracowało politykę opartą na GPP w drodze aktu urzędowego lub formalnego przepisu. Średnio 40% organizacji objętych badaniem przeprowadza ekologiczne zamówienia publiczne. 37% z tych organizacji ustanowiło ustrukturyzowaną współpracę pomiędzy wydziałem odpowiedzialnym za zakupy a wydziałem odpowiedzialnym za kwestie środowiskowe. Organizacje prowadzące szkolenia lub działania informacyjne na temat GPP stanowią tylko 17% próby badania.

Systemy zarządzania środowiskowego

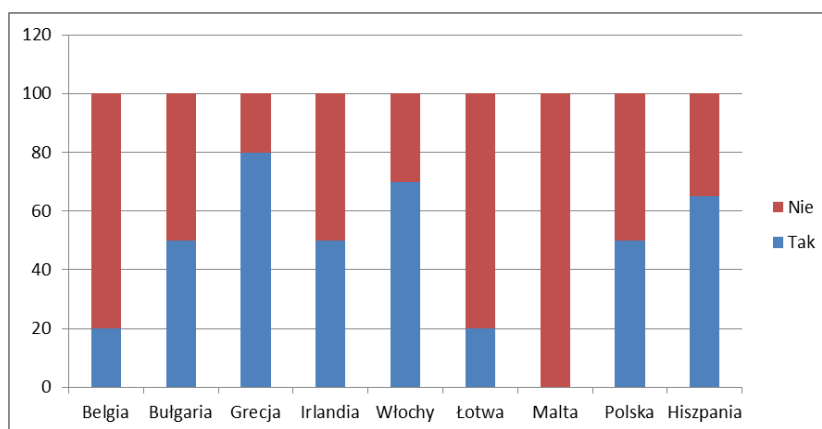
Dane z badania pochodzące z sektora biznesu pokazały, że około 50% przedsiębiorstw posiada system zarządzania środowiskowego, przy czym najczęściej spotykane są systemy zgodne z normą ISO 14001.

Wyniki

Liczba procedur przetargowych dotyczących towarów i usług (zielonych lub nie) przeprowadzanych przez regionalnych lub krajowych Zamawiających jest często niższa niż 30% całkowitych zakupów. Monitorowanie zielonych zamówień publicznych i systemy oceny są rzadkie (4%).

Ustalono, że główną przeszkodą utrudniającą wdrażanie GPP jest brak wiedzy na temat zamówień tego rodzaju. Inne przyczyny obejmują postrzeganie kosztów ekologicznych towarów, usług i robót budowlanych jako wyższych, trudności w sporządzaniu ekologicznych ofert przetargowych, brak wiedzy na temat skutków środowiskowych towarów/usług/robót publicznych i trudności w wyznaczaniu kryteriów ekologicznych i eko-etykiet do uwzględnienia w ekologicznych procedurach zamówień.

% ekologicznych procedur przetargowych przeprowadzanych w każdym kraju partnerskim projektu GPP4Growth (na podstawie wyników ankiety)

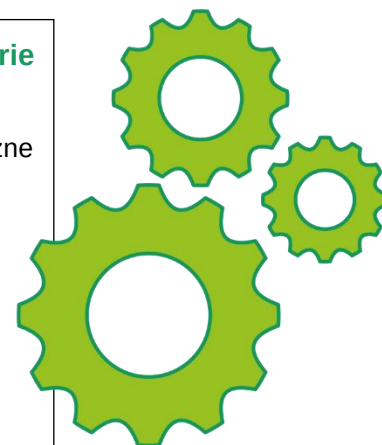
Czy przedsiębiorstwa dokonują wewnętrznych inwestycji w strategię środowiskowe?

Średnio około 21% przedsiębiorstw posiada polityki/certyfikaty w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu, a 22% przedsiębiorstw dysponuje systemem rachunkowości środowiskowej lub prowadzi sprawozdawczość z zakresu zrównoważonego rozwoju obejmującą zagadnienia równowagi środowiskowej i społecznej. 36% przedsiębiorstw poddanych badaniu posiada strategię komunikacji lub zainicjowało pewne inicjatywy komunikacyjne dotyczące kwestii środowiskowych/społecznych. Niemniej przedsiębiorstwa posiadające pełną wiedzę i informacje na temat zielonych zamówień publicznych oraz wykazujące znaczący obrót w dziedzinie ekologicznych towarów/usług/robót budowlanych wciąż stanowią mniejszość. W odniesieniu do wdrażania GPP średnio 40% przedsiębiorstw poddanych badaniu bierze udział w ekologicznych procedurach przetargowych.

Jakie są najczęściej stosowane kategorie towarów i usług w GPP?

Zgodnie z wynikami badania, kryteria ekologiczne stosuje się najczęściej w przypadku zakupu:

- komputerów,
- produktów czyszczących i usług sprzątnia,
- energii elektrycznej,
- papieru do kopiowania i papieru graficznego,
- transportu.

Dodatkowe wyniki uzyskane w badaniu opartym o analizę dostępnych informacji

- Preferencja do nabywania usług zamiast towarów (np. na rynku technologii informacyjnych) stanowi dla dostawców silną zachętę do dostarczania najlepszych produktów w aspekcie charakterystyki energetycznej, trwałości i jakości, powodujących mniejszą emisję dwutlenku węgla, wykorzystujących mniej materiałów, niepowodzących do powstawania odpadów i podnoszących poziom efektywności na rzecz użytkowników końcowych.
- Rynek zamówień publicznych, w tym scentralizowany rynek zamówień publicznych, jest strategicznym narzędziem sprzyjającym powstawaniu przyjaznych środowisku postaw i promującym przyjazne środowisku produkty.
- Wymogi dotyczące ochrony środowiska muszą iść w parze z interesami gospodarczymi (oszczędność kosztowa, korzystne ceny ofertowe).
- Towary ekologiczne muszą pozostawać zgodne z innymi, nieekologicznymi towarami i usługami. Dlatego towary ekologiczne mogą wchodzić na rynek stopniowo, nawet jeżeli nie ma możliwości zastąpienia całego łańcucha (np. kompatybilność drukarek i papieru makulaturowego lub biopaliwa i silnika pojazdu).
- Podnoszenie świadomości na temat dostępnych produktów ekologicznych, z wykorzystaniem katalogów i reklam, stanowi kluczowy czynnik ich sukcesu.
- Uzyskanie informacji na temat ofert/zamówień GPP jest wciąż trudne, ponieważ rynek ten nadal nie jest dobrze znany.
- Brak umiejętności kierowniczych i technicznych umożliwiających radzenie sobie ze złożonymi/newymi procedurami przetargowymi wciąż spowalnia rozwój rynku zielonych towarów i usług.
- Ekologiczne towary i usługi są zasadniczo innowacyjne, jednak przedsiębiorstwa potrzebują zasobów finansowych, aby prowadzić badania nad zaawansowanymi alternatywami ekologicznymi.
- Brak wspólnych kryteriów ekologicznych prowadzi do zwiększonych obciążeń administracyjnych.

Wnioski

Instytucje publiczne posiadają znaczącą zdolność do promowania gospodarki ekologicznej, kształtując rynek za sprawą tworzenia popytu na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku towary i usługi. Powyższy cel może zostać osiągnięty, gdy wszystkie organy publiczne będą szeroko stosować GPP. Instytucje publiczne demonstrują zatem ogromny potencjał w kierowaniu rynku w stronę rozwiązań o mniejszym oddziaływaniu na środowisko. Kluczowym jest zdobycie odpowiedniej wiedzy i konkretnych narzędzi służących wdrażaniu GPP.

W przypadku wielu regionów podnoszenie świadomości, zapewnianie szkoleń i wsparcia na rzecz jednostek zamawiających w organach publicznych jest trudne ze względu na dobrowolny charakter instrumentu GPP. Stworzenie inicjatyw przygotowawczych na rzecz przyjęcia polityk w zakresie GPP na poszczególnych szczeblach (strategii, planów lub programów), przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron, zapewni możliwości systematyzacji istniejących inicjatyw, może sprzyjać zdobywaniu wiedzy i wspierać zależności pomiędzy popytem a podażą.

Partnerzy projektu GPP4Growth

Uniwersytet
w Partras (GR)

Region
Lombardia (IT)

Województwo
Łódzkie (PL)

Prowincja
Antwerpia (BE)

Ministerstwo
Środowiska
i Planowania
Przestrzennego
(ES)

Region Zemgale
(LV)

Agencja Rozwoju
Regionalnego
Stara Zagora
(BG)

Departament
Środowiska,
Wspólnota Władz
Lokalnych
i Regionalnych
(IRL)

Fundacja
Rozwoju
i Dialogu
Regionalnego
(MT)

KONTAKT:

Monika Zielińska

Regionalne Biuro
Województwa Łódzkiego
w Brukseli

Urząd Marszałkowski
Województwa Łódzkiego

Al. Piłsudskiego 12,

90-051 Łódź

Tel. 042 663 30 45

Email:

monika.zielinska@lodzkie.pl,

rbwl@lodzkie.pl

Zalecenia dotyczące polityki

Instytucje publiczne i przedsiębiorstwa mają podobną wizję możliwości i korzyści płynących ze stosowania zielonych zamówień publicznych. Zarówno te pierwsze, jak i te drugie są zdania, że najważniejszą możliwością oferowaną przez GPP jest wspieranie poprawy jakości środowiska oraz poprawa ich wizerunku. Niemniej wspólna wizja i wspólne rozumienie pomiędzy instytucjami publicznymi i przedsiębiorstwami jest kluczowym czynnikiem w kontekście rozwoju zielonej gospodarki i każdy proces tworzenia polityki musi obejmować znaczący wkład obu tych stron.

Instytucje publiczne i przedsiębiorstwa wskazują na różne przeszkody i bariery we wdrażaniu GPP. Są to zagadnienia, które należy uwzględnić przy próbach wdrażania polityki w zakresie GPP. Zgodnie z badaniem, administracje publiczne często posiadają niewielką wiedzę na temat GPP i narzędzi służących ich wdrażaniu. W wielu przypadkach nie dysponują pełnymi informacjami na temat ich konsekwencji środowiskowych i gospodarczych w aspekcie korzyści i rzeczywistych kosztów zielonych towarów i usług w porównaniu z tradycyjnymi.

Dlatego osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki muszą wziąć to pod uwagę przy opracowywaniu instrumentów polityki mających na celu wzrost GPP.

Przedsiębiorstwa objęte badaniem dostrzegały problem w przystosowaniu swojej oferty do wymogów administracji publicznych. Wskazują one przede wszystkim wzrost kosztów towarów, usług i robót budowlanych, niezbędnych do spełnienia wymogów ekologicznych. Centralnym elementem nowych polityk w dziedzinie GPP musi być zwiększenie zaangażowania rynku i badań dotyczących zielonych alternatyw.

W obu sektorach niezbędna jest głębsza wiedza dotycząca GPP oraz narzędzi służących ich wdrażaniu. Zarówno administracje publiczne, jak i przedsiębiorstwa potrzebują kursów szkoleniowych, sesji informacyjnych i warsztatów, a także wytycznych, które pomogą im włączyć zielone kryteria do procedur przetargowych. Administracje publiczne potrzebują pewnych praktycznych przykładów zielonych procedur przetargowych ze specyfikacjami technicznymi. Potrzeby przedsiębiorstw obejmują również niezbędne środki służące uproszczeniu regulacji w tym obszarze.

Dalsze informacje

Niniejszą notę informacyjną przekazał Departament Komunikacji, Działań w Dziedzinie Klimatu i Środowiska Republiki Irlandii. Opiera się ona na sprawozdaniu z badania przygotowanym przez region Lombardii we Włoszech, będący Partnerem projektu GPP4Growth. Pełne sprawozdanie nosi tytuł „Sprawozdanie z analizy potrzeb prezentujące korzyści, bariery i możliwości związane z GPP w regionach GPP4Growth” i może zostać udostępnione na życzenie.

Więcej informacji na temat projektu GPP4Growth można znaleźć na stronie:

www.interregeurope.eu/gpp4growth